

בבית המשפט העליון

רע"א 5935/97

רע"א 5937/97

כבוד השופט ת' אור

בפני:

1. רוני סיני
2. יגאל סיני
3. יובל סיני

המבקשים:

נ ג ד

יעקב גלנץ ואח'

המשיבים:

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 24.9.97 בתיק המר' 4728/97 ת"א 1240/97 שניתנה ע"י כבוד השופט י' עדיאל

עו"ד רוני חייט
עו"ד אילן אשד

בשם המבקשים:
בשם המשיבים:

פסק דין

1. שתי בקשות רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כבוד השופט עדיאל), אשר הדין בהם אוחד. המבקשים ברע"א 5935/97 הינם בעלי מניות ומנהלים בחברת "רוני סיני מוצרי חשמל בע"מ" (להלן: **החברה**), היא המבקשת ברע"א 5937/97. הוחלט לדון בבקשות כאילו ניתנה רשות ערעור וערעור הוגש על פי הרשות שניתנה.

2. המשיבים בשני התיקים אף הם בעלי מניות בחברה. המשיבים טוענים כי המבקשים, אשר משמשים גם כמנהלי החברה, ניהלו אותה תוך מרמה והפרת אמונים, קיפוח ועושה של יתר בעלי המניות. כפועל יוצא

מכך, הגישו המשיבים לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה נגזרת (ת"א 1240/97) ובמסגרתה אף הגישו בקשה להטלת עיקול זמני על נכסי המבקשים (המר' 4728/97).

המצהיר מטעם המשיבים - מר יעקב גלנץ (להלן: **גלנץ**) - טען בתצהיר שנלווה לבקשת העיקול, כי החברה קיימה במשך שנים רבות פעילות עניפה בתחום מוצרי החשמל וכי מחזורה השנתי היה נאה ואף הגיע בשנה מסוימת כדי 167 מיליון ש"ח. מן התצהיר עולה, כי לאחר שמייסד החברה - מר דוד סיני - נפטר והוריש את מניותיו לבני משפחתו, ובתוכם המשיבים, הסתבר להם לתדהמתם כי המבקשים רוקנו את החברה מנכסיה והעבירו את כל רכושה לחברות אחרות שבשליטתם.

המבקשים מצידם לא הגישו לבית משפט קמא תצהיר נגדי מטעמם והסתפקו בחקירתו הנגדית של המצהיר ובהעלאת טענות משפטיות גרידא.

3. ביום 24.9.97 נענה ביהמ"ש המחוזי בירושלים לבקשת המשיבים והטיל עיקול זמני על כספים וכל נכס או זכות אחרת של המבקשים המוחזקים בידי בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ ובנק הפועלים בע"מ. סכום העיקול הוא עד לסך של 1,100,000 ש"ח, כסכום התביעה הנגזרת.

השופט המלומד סבר כי בשל העובדה כי המבקשים נמנעו מלהגיב לטענות לגופן, ולא הגישו תצהיר מטעמם, יש כדי לעורר חשד שראיות מטעמם היה בהן לחזק את הטענות המועלות כנגדם, או שלא היה בהן כדי להקים גרסה נגדית לטובתם.

השופט המלומד גם ראה באשמות המיוחסות למבקשים, כשלעצמן, במיוחד בהיעדר הכחשה, כדי לתמוך בחשש כי "אי מתן הצו עלול להכביד על ביצוע פסק הדין", כמצוות תקנה 360(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: **התקנות**), כפי שתוקנה בתשנ"ו בתיקון מספר 2 (ק"ת תשנ"ו 932).

על החלטה זו מוגשת בקשת רשות הערעור שבפנינו.

4. לטענת המבקשים, הם לא חייבים היו בהגשת תצהיר. לגישתם, כובדן של האשמות שהטיחו בהם המשיבים, כשלעצמן, אינו מחייב הגשת תצהיר מטעמם, והם רשאים לבסס את עמדתם בטענות משפטיות, ובחקירתו הנגדית של עושה התצהיר מטעם המשיבים.

טענה נוספת של המבקשים היא, כי המשיבים לא הראו כי אי מתן הצו עלול להכביד על ביצוע פסק הדין. המבקשים סוברים כי שגה בית המשפט כשקבע כי המשיבים עמדו בנטל זה רק משום העובדה כי ההאשמות המיוחסות למבקשים לא נסתרו בתצהיר מטעמם.

לטענת המשיבים, בית משפט קמא נתן דעתו כדין לכל יסודותיה של תקנה 360 לתקנות סדר הדין והוצגו בפניו עובדות המספיקות על מנת שהבקשה תתקבל ויוטל עיקול זמני, כפי שאכן החליט.

לדעתי דין הערעור להתקבל.

5. הסוגייה המרכזית שהתעוררה הינה כאמור היעדר תצהיר נגדי מטעם המבקשים שבפנינו. ברע"א 8420/96 דן מרגלית נ' משכן, בנק הפועלים למשכנתאות בע"מ (דינים עליון נב' 214), התעוררה שאלה דומה. באותו מקרה הטיל בית המשפט המחוזי, לבקשת הבנק, עיקול זמני על נכסיו של פלוני. פלוני הגיש בקשה, שלא נתמכה בתצהיר, לביטול העיקול הזמני וזאת משום שטענותיו התבססו על טענות משפטיות ועל האמור בבקשת העיקול של הבנק ובתצהיר התומך בה. הבקשה לביטול צו העיקול "נמחקה" ע"י הרשמת בו ביום מן הטעם כי היא לא נתמכה בתצהיר. ערעור לבית המשפט המחוזי בענין זה נדחה ופלוני ביקש רשות ערעור בבית משפט זה.

המשנה לנשיא ש' לזין התייחס באותו עניין להשלכות המשפטיות של סעד העיקול הזמני והגיע למסקנה כי באותו מקרה ראוי היה לקבל את הערעור ולבטל את צו העיקול הזמני. כפי שציין שם, אין מניעה כי על יסוד חקירתו של המצהיר מטעם מבקש העיקול, יוכל מבקש הביטול "לטעת ספק" בצדקת התביעה או בטענת מבקש העיקול כי אי מתן הצו עלול להכביד על ביצוע פסק הדין (שם, פסקה 12). מקום שאין מבקש הביטול סומך על עובדות, והוא תולה את יהבו, אך בחקירתו של מבקש העיקול על תצהירו או בטענות משפטיות - אין צורך בתצהיר (שם, פסקה 13). (וראו גם רע"א 505,506/86 שמעון שטרי נ' חיים שיף, פ"ד מ(4) 555).

דברים אלו יפים הם בדרך של קל וחומר לעניינו. אם בבקשה לביטול צו עיקול לפי תקנה 364(ב) אין הכרח בתצהיר, והרי מדובר בבקשה לבטל צו עיקול לאחר שכבר זה ניתן ע"י בית המשפט, פשיטא שבענינו בו, מדובר בדיון לפי תקנה 362 טרם ניתן צו העיקול, אין הכרח בתצהיר.

גם המסקנות שגזר השופט המלומד מהיעדר התצהיר הנ"ל אינן מקובלות עלינו. עיקול זמני אינו ניתן "על דרך השגרה" (רע"א 5242/95 סיגל שירותי אלקטרוניקה (1975) בע"מ נ' דנבאר בע"מ, דינים עליון, כרך מג, 456). עם חקיקת חוק יסוד כבוד האדם וחירותו שהכיר בזכות הקנין כזכות חוקתית, על בית המשפט לייחס חשיבות רבה יותר מבעבר לאיכותן של הראיות הבאות לתמוך בבקשת העיקול ובכמותן. כך נקבע ברע"א 8420/96 הנ"ל, הדבר אף מוצא חיזוק בתיקונים מתשנ"ו ותשנ"ז של התקנות.

6. הנני סבור, שגם בהיעדר תצהיר נגדי, אין בנסיבות שלפנינו כדי ללמד על חשש כי אי מתן הצו עלול להכביד על ביצוע פסק הדין במובן תקנה 360 לתקנות. הנטל להוכיח חשש זה מוטל על מבקש העיקול, ולדעתי, במקרה דנן, לא הורם נטל זה. דרישה זו, לפיה על מבקש העיקול להראות כי אי מתן הצו עלול להכביד על ביצוע פסק הדין, איננה סתמית. גם טרם שתוקנו התקנות בתשנ"ו נשמעו קולות בבית משפט זה שקראו להחלת דרישה זו כתנאי להטלת עיקול זמני (ראו למשל דברי חברתי השופטת דורנר בבש"א 4459/94 סלמונוב נ' שרבני, פ"ד מט(3) 479).

מקריאת תצהירו של גלנץ לא שוכנעתי כי קיים חשש כאמור. ואולי ההיפך הוא הנכון. גלנץ מציין בתצהירו (סעיף 12.11) כי "הנתבעים בנו ווילות מפוארות, ופנטהאוזים יוקרתיים, נוסעים במכוניות מותג סלוניות והדורות, נוסעים לנופשים בחו"ל אחת למספר חדשים, נהנים והוללים...". אם אכן זהו המצב, ולמבקשים רכוש ונכסים רבים, אינני רואה כיצד זה יתקשו המשיבים לגבות את חובם, היה ויזכו בתביעתם.

זאת ועוד, בבקשה למתן צו עיקול זמני יש לאזן בין האינטרס של התובע להגשים את זכויותיו כפי שייקבעו בפסק הדין לבין האינטרס של הנתבע שזכות הקניין שלו לא תיפגע כשאר הצדקה לכך. במסגרת עריכת איזון זה, יש לזכור, ראשית, שהתובע מבקש להקדים את הפגיעה בזכויות הנתבע, עוד קודם שזכה בפסק דין לטובתו; וכן, שזכות הקניין הינה זכות חוקתית אשר כל רשות מרשויות השלטון - ובכלל זה בית המשפט - חייבת לכבד אותה (סעיף 11 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו).

לא מצאתי תשתית ראייתית ממשית המקימה חשד כי ב"מאזן הנוחיות" בין מבקשי העיקול לנתבעים, על בית המשפט להעדיף במקרה שלפנינו את האינטרס של מבקשי העיקול. נזכיר, כי הטלת עיקול בגובה של 1,100,000 ש"ח על חשבונות בנק מהווה פגיעה משמעותית במהלך חייו של כמעט כל אדם או עסק. פגיעה זו הינה עכשווית וודאית והשלכותיה מיידיות. לעומתה, לא הונחה תשתית ראייתית מספקת שתבסס חשש לפגיעה במשיבים, אם וכאשר יזכו בתביעתם. בין פגיעה עכשווית וממשית בנתבע, לבין פגיעה עתידית אפשרית ולא משמעותית בתובע מבקש העיקול, יש להעדיף בנסיבות הענין שלפנינו את האינטרס של הנתבעים, הם המבקשים שבפנינו.

7. לסיכום, נחה דעתי, שמבקשי העיקול (המשיבים שבפנינו) לא הרימו את הנטל שהיה מוטל עליהם בכדי לבסס כיאות את בקשת עיקול זמני. לפיכך מתקבל הערעור, ומתבטלת החלטתו של בית המשפט המחוזי.

המשיבים ישאו בהוצאות המבקשים בשתי הבקשות בסכום כולל של 10,000 ש"ח.

ניתן היום, ו' בשבט התשנ"ח (2.2.98).

ש ו פ ט

העתק מתאים למקור
שמריהו כהן - מזכיר ראשי
עכב/
E03.97059350